

Katedra bohemistiky PF UJEP

KLAUZURNÍ PRÁCE Z ČESKÉHO JAZYKA

Bakalářské studijní programy – Český jazyk a literatura

Český jazyk a literatura (jednooborové studium)

Český jazyk a literatura (dvouoborové studium)

Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání

Datum: 20. srpna 2014

Jméno a příjmení:

Aprobace:

Identifikační číslo:

Disciplína	Počet bodů
Stylistika	
Syntax	
Morfologie	
Lexikologie a tvoření slov	
Fonetika a pravopis	
CELKEM	

Celkové hodnocení:

A

B

C

D

Populární hašlerky léčí kašel již osmdesát let

14.09.2000 | Lidové noviny

Tradici cukrovinkářství v Čechách střeží "černé bonbony proti rýmě a kašli", kterým své jméno propůjčil legendární Karel Hašler

Maltézky, Cikánky, Negro. Na bonbony těchto exotických názvů se přes výlohy cukrářských krámů dívaly děti před šedesáti, sedmdesáti lety. Vyráběla je firma "Fr. Lhotský Továrna na speciální cukrovinky v Praze - Michli". Dnešním dětem již tyto značky nic neříkají. Jeden z výrobků pana Lhotského se ale na českém trhu drží již osmdesát let - hašlerky - černé bonbony proti rýmě a kašli.

František Lhotský si zaregistroval ochranou známku na jejich výrobu v listopadu 1920. Vymyslel na svou dobu geniální marketingový tah, když přesvědčil tehdy (a vlastně dodnes) velmi populárního písničkáře, kabaretiéra a divadelníka Karla Hašlera, aby této cukrovince propůjčil své jméno.

Ani jinak nenechal nic náhodě. Prodej hašlerek podporovaly reklamní plakáty s údernými slogany, jako např. "U nás nekašleme máme Hašlerky", a do povědomí ctěných zákazníků se firma Lhotský snažila proniknout i celými veršovanými opusy "Jako podpis na obraze říká, že je pravý, tato značka na Hašlerkách symbolem je zdraví" či "Kdo Hašlerky nosí v sáčku, jistě zná i tuto značku, pokud lidská paměť sahá, vyrábí je Lhotský Praha".

Pan majitel Lhotský byl také průkopníkem třídimenzionální reklamy. Nechal si na zakázku vyrobit pragovku se speciální válcovitou karoserií ve tvaru tuby hašlerek. Toto unikátní vozidlo se zachovalo a je k vidění v soukromém Automuzeu Praga, které ve Zbuzanech u Prahy provozuje Emil Příhoda.

Po roce 1945 nový režim nestál o to, aby v laboratoři pan továrník osobně míchal lékořici, pepermintový olej, mentol, slad, anýz a desítky jiných přísad ve snaze vyrobit cukrovinkářský kámen mudrců. Firma Lhotský byla začleněna do národního podniku "Pražské čokoládovny". A spolu s ní do té doby samostatné podniky Orion, Rupa, Karnold či Furth.

Většina výrobků těchto rodinných firem zásah nepřežila, hašlerky ale kontinuitu drží dodnes. Nejdříve se vyráběly v Modřanech, nyní se jimi modře pruhované pytlíky plní v závodě Sfinx Holešov. Tato továrna se čtyři sta zaměstnanci patří pod nadnárodní koncern Nestlé. Hašlerky se zde připravují podle původní receptury. Jen pamětníci mohou posoudit, zda se skutečně podařilo zachovat jejich typickou chuť po anýzu, mentolu a bylinách. Hašlerky nebyly a asi ani neměly být úspěšným vývozním artiklem. Daří se je prodávat jen na Slovensko.

Jedna cesta vývozu je ale statisticky nezachytitelná. To když je mají na dně kufru lidé, které nejrůznější okolnosti donutily k emigraci. Často je několik pytlíků hašlerek to jediné, co si z návštěvy staré vlasti vezou do svých nových domovů.

STYLISTIKA

Přečtěte si přiložený text a odpovězte na následující otázky:

1. a) Do kterého funkčního stylu byste tento text zařadili?
.....
- b) O jaký slohový útvar se podle vás jedná?
.....
2. a) Jaký slohový postup je v textu dominantní?
.....
- b) Jak je text členěn z hlediska horizontálního?
.....
- c) Charakterizujte dílčí téma:
1. odstavce
2. odstavce
5. odstavce
6. odstavce
3. Proč autor uvedl spojení „speciálních cukrovinek“ a pojmenování „Fr. Lhotský“ v uvozovkách. Vysvětlete každý příklad zvlášť.
.....
.....
4. Které prostředky vertikálního členění se v textu objevují?
.....
5. Charakterizujte, na základě textu výrazy *trumfnul*, *brázdil* a *pragovka* z hlediska spisovnosti a z hlediska slohových příznaků
.....
.....

SYNTAX

1. Podtrhněte v následujících větách predikát.

- a) *Bonbóny Caruso ale nešly na odbyt.*
- b) *V její blízkosti dal podnikatel postavit novou železobetonovou budovu.*

2. Proved'te syntaktickou analýzu následující věty jednoduché a její stavbu znázorněte náležitým plošným schématem (s údaji o větných členech a skladebních vztazích gramatických a sémantických).

Na silnicích byly k vidění dva reklamní vozy postavené na podvozku osobního auta Praga Pícolo, tvarově připomínající kolemjdoucím větrové bonbóny.

3. Znázorněte stavbu následujícího souvětí náležitým plošným schématem, v kterém budou údaje o jednotlivých větách (způsob připojení, větněčlenská funkce, konstitutivnost, sémantický vztah a jeho vyjádření).

Pokud byste dnes hledali původní továrnu Fr. Lhotského, kterou dal postavit v letech 1935-36 v Michli, museli byste se v ulici Magistrů hodně soustředit, protože v roce 2009 byla přestavěna na bytový dům, a v důsledku toho dnes působí natolik elegantně, že by v ní někdejší výrobní závod na cukrovinky poznal jen málokdo.

4. Pomocí gramatického větného vzorce (GVV) a sémantického větného vzorce (SVV) запиšte gramatickou a sémantickou stránku základové větné struktury následující věty. Napište minimální větu (MV).

Jeden z reklamních vozů se podařilo zachránit sběrateli Emilu Příhodovi.

GVV:

SVV:

MV:

5. Uvolněte stavbu následující věty jednoduché.

František Lhotský, vyučený v obchodě svého strýce v Ledvicích a s praxí v lahůdkářství u Lipperta v Praze, si už před první světovou válkou zřídil v potravinářském oboru obchodní jednání a ihned po skončení války vlastní výrobu cukrovinek.

.....

.....

.....

.....

.....

MORFOLOGIE

1. Určete slovnědruhovou platnost slov užitých v textu:
 - a) *podnikatel*
 - b) *skutečně*
 - c) *žádný*
 - d) *skončení*
 - e) *mít*
2. Určete deklinační vzor níže uvedených podstatných jmen:
 - a) *pěvec*
 - b) *Michle*
 - c) *bonbón*
3. Utvořte:
 - a) přídělné trpné pro ženský rod množného čísla od slovesa *zřít*
 - b) přídělné minulé pro střední rod jednotného čísla od slovesa *mít*
 - c) verbální substantivum od slovesa *navštívit*
 - d) 7. pád množného čísla od podstatného jména *písníkář*
 - e) 5. pád jednotného čísla od podstatného jména *výrobce*
4. Určete vid slovesa *navštívit*
5. Určete slovnědruhovou platnost slova *skvěle*
6. Uveďte druh předložky *po* (druhý odstavec)
7. Napište kořen slovního tvaru *podvozku*
8. Napište:
 - a) 6. pád jednotného čísla substantiva *cukrovinka*
 - b) 7. pád množného čísla substantiva *sběratel*
 - c) 2. osobu jednotného čísla imperativu slovesa *trumfnout*

LEXIKOLOGIE A TVOŘENÍ SLOV

1. Uveďte základové (bezprostředně motivující) slovo k těmto slovům obsaženým v textu (uveďte toto slovo alespoň v šesti případech).

Např.: vzorný ← vzor, vzdělání ← vzdělat.

<i>lékárník</i> ←	<i>ochraptět</i> ←	<i>písničkář</i> ←
<i>operní</i> ←	<i>trumfnout</i> ←	<i>rozestavět</i> ←
<i>podnikatel</i> ←	<i>netradiční</i> ←	<i>souhlas</i> ←

2. U těchto šesti slov z textu, která jsou uvedena v zadání úkolu č. 1., vysvětlíte, jak byla utvořena z uvedených slov základových. Uveďte všechny slovtvorné a morfologické prostředky, tj. prefixy (P), sufixy (S), koncovky (K), kterými byla tato slova utvořena.

Např.: (vzor →) vzor- /n/ý/ : /n/ = S,, /ý/ = K; (padat →) /za/padat : /za/ = P, padat → pád N.

3. Uveďte alespoň v pěti případech opozitum k následujícím slovům, která se vyskytují v našem textu.

Některá opozita jsou uvedena pod tabulkou, jiná opozita můžete utvořit prefixem *ne-* (např. *schopný* → *ne-schopný*).

<i>začít</i> →	<i>populární</i> →	<i>válka</i> →
<i>zrodit se</i> →	<i>skvěle</i> →	<i>blízko</i> →
<i>netradiční</i> →	<i>praxe</i> →	<i>koupit</i> →

mír, tradiční, skonat

4. K následujícím slovům z textu uveďte alespoň ve třech případech synonymum. (Příklad: *pozitivní* – *kladný*).

<i>produkt</i>	<i>populární</i>	<i>trumfnout</i>
<i>elegantní</i>	<i>opera</i>	<i>netradiční</i>

FONETIKA A PRAVOPIS

1. Vypište z níže uvedeného souvětí všechna slova, v nichž se vyslovuje:

a) znělé ř

b) neznělé ř

František Lhotský, vyučený v obchodě svého strýce v Ledvicích a s praxí u slavného pražského lahůdkáře Lipperta, si už před první světovou válkou zřídil obchodní jednatelství v potravinářském oboru a po skončení války začal s vlastní výrobou cukrovinek.

2. Uved'te alespoň 3 příklady slov (z předchozího souvětí), v nichž dochází k asimilaci znělosti:

.....

3. Podtrhněte jádro slabiky těchto slov: *drť, zvlášť, kraul, lest*

4. K uvedené výpovědi utvořte 2 otázky a graficky naznačte v jejich posledním taktu průběh koncové kadence:

Pod názvem hašlerky šly totiž bonbóny skvěle na odbyt a prodávají se dodnes.

a) ot. zjišťovací

b) ot. doplňovací

5. Opravte všechny jazykové chyby:

Od začátku července sníží evropská unie cenové limity pro mobilní datový roaming o více, než polovinu oproti loňsku. Používání map sledování videa, či procházení e-mailů v chytrých mobilních telefonech při cestování po EU tak ještě více zlevní. Maximální cena za ztažení jednoho megabytu dat v rámci EU od července klesne na 0,20 eura (5,5 Kč). Cena odchozího hovoru se sníží z hruba o pětinu na 0,19 eura za minutu cena jedné SMS nebude smět přesáhnout 0,06 eura což přectavuje štvrtinový pokles.